

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-1

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54
Volume 54

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Putna kultury s MMK nalezená v Popůvkách u Brna (okr. Brno-venkov) Moravian Painted Ware culture vessel found at Popůvky u Brna (Dist. of Brno-venkov)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Resumé

The Szeletian site of Bratčice I (Oliva 1989) was surveyed and locations of 62 surface finds were recorded. As 12 artifacts had traces of calcium carbonate coating on their surfaces, two test pits were dug (Tab. 1). The first test pit, located inside the surface artifact cluster, yielded two artifacts. The second test pit, located on the boundary of the surface artifact cluster, yielded one artifact from intact sediments. Both test pits cut a redeposited paleosol composed of two parts (Fig. 1) and resembled the Bohunice-type soil (Valoch 1996). The artifacts were located within the upper part of the paleosol.

BRNO (K. Ú. BOHUNICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Mezi ulicemi Kamenice a Studentská. Mladý paleolit. Ojedinelý nález. Záchraný výzkum.

V roce 2012 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i., záchranné archeologické výzkumy v severozápadním výběžku katastrálního území brněnské městské části Bohunice v souvislosti s pokračováním výstavby Univerzitního kampusu Masarykovy univerzity, a to budováním Centra experimentální, systematické a ekologické biologie (CESEB) a Středoevropského technologického institutu (CEITEC). Při těchto příležitostech bylo na doposud nezastavěných pozemcích ve středním úseku přibližně lichoběžníkového prostoru, který vymezují komunikace ulic Netroufalky, Studentská a Kamenice, odkryto pokračování známého polykulturního sídliště (souhrnně Přichystal 2008; nově Kala, Přichystal 2009; Kos 2009; Přichystal 2009; 2012; Škrdla, Havlíček 2009). Uvedený prostor se rozkládá v nadmořské výšce od 276 do 281 m, na severním okraji mírně k severovýchodu ukloněné plošiny, která tvoří sedlo mezi Kamenným kopcem (385,8 m n.m.) na západě a Červeným kopcem (311,4 m n.m.) na východě. Zbývající obvod plošiny vymezují svahy na severu prudce spadající k řece Svatce, na jihu pozvolněji klesající k Leskavě, pravému přítoku Svatky. Přesná poloha zkoumaných ploch je určena body 601118.64:1162213.23, 601040.88:1162235.45, 601008.94:1162274.33, 601139.47:1162340.98, 601082.54:1162350.7 (S-JTSK).

V západní polovině dotčeného území byla nalezena 2 rezidua jader s bíle patinovaným povrchem. První z nich, vyrobené z moravského jurského rohovce, bylo uloženo na bázi strojně skrývaného nadloží. Druhé jádro, v jehož případě bylo jako suroviny využito patrně silicitu z glacienních sedimentů (petrografické určení v obou případech provedl A. Přichystal z ÚGV PřF MU), pochází ze svrchní části zásypu sídlištního objektu kultury s moravskou malovanou keramikou. Ojedinelé kamenné štípané artefakty paleolitického stáří byly v bezprostředním okolí místa zaznamenány již dříve (Přichystal 2010; Škrdla, Havlíček 2009), další pak byly údajně získány také západně až jihozápadně od lokality (Kovárník 1984, 94).

Michal Přichystal

Literatura

- Kala, J., Přichystal, M. 2009:** Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 50, 264.
- Kos, P. 2009:** Brno (k. ú. Starý Lískovec). *Přehled výzkumů* 50, 245–246.
- Kovárník, J. 1984:** Terénní archeologický průzkum na jižní a jihozápadní Moravě. *Přehled výzkumů* 1982, 94–100.
- Přichystal, M. 2008:** Brno (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město). In: Z. Čížmář (ed.), *Život a smrt v mladší době kamenné*. Katalog výstavy. Brno – Znojmo: Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i., 50–59, 168–169, 287–290.
- Přichystal, M. 2009:** Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 50, 241–242, 263–264, 344.
- Přichystal, M. 2010:** *Brno-Bohunice 2007-2008 – ulice Kamenice. Univerzitní kampus Masarykovy univerzity v Brně-Bohunicích. Stavba Akademického výukového a výzkumného areálu – 2. etapa (žlutá) a 3. etapa (zelená) – fáze A, D, E, F* Rkp. náleзовé zprávy, č.j. 3/10. Uloženo: Archiv ÚAPP Brno, v.v.i.
- Přichystal, M. 2012:** Brno (k. ú. Nový Lískovec, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 53-1, 126.
- Škrdla, P., Havlíček, F. 2009:** Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 50, 216–217.

Resumé

Two patinated cores made from Moravian Jurassic chert and erratic flint were found during salvage excavations in the area of the new Masaryk University campus on the cadastral territory of Bohunice.

BRNO (K. Ú. ČERNOVICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Mezi ulicemi Ericha Roučky a Švédské valy. Paleolit. Sídliště (?). Záchraný výzkum.

V červenci až září roku 2012 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i., záchraný archeologický výzkum v Brněnské průmyslové zóně Černovická terasa v souvislosti s rozšířením výrobního areálu firmy Daido Metal Czech. Dotčený prostor, který rámcově vymezují komunikace ulic Švédské valy a Ericha Roučky a železniční těleso tratě č. 340 – Vlárský průsmyk, se rozkládá po pravé straně Ivanovického potoka, asi 800 m severně od Švédských valů (kóta 255,2 m n.m.), dříve morfologicky nápadného denudačního reliktu svrchnojurských (oxfordských) vápenců, a je situován v nadmořské výšce od 237 do 241 m. Jeho přesná poloha je určena body 593847.29:1163548.7, 593717.4:1163676.91, 593592.57:1163471.1, 593776.44:1163273.74, 593833.8:1163324.34, 593717.4:1163437.37 (S-JTSK).

Na povrchu ponechané podorniční vrstvy a na hromadách skryté ornice byla povrchovým sběrem získána menší kolekce kamenné štípané industrie. Tři artefakty, jež byly vyrobeny z moravských jurských rohovců a křídového spongolitu (petrografické určení provedl A. Přichystal).

chystal z ÚGV PŘF MU), lze na základě bílé povrchové patiny rámcově zařadit do starší doby kamenné.

Michal Přichystal

Resumé

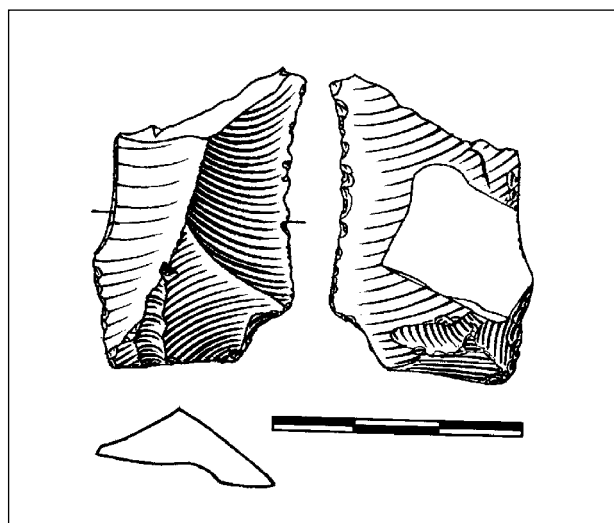
Three patinated flakes made from Moravian Jurassic cherts and Cretaceous spongolite were found during a salvage excavation in the area of the Brno Industrial Zone Černovice Terrace on the border of the cadastral territory of Černovice.

BRNO (K. Ú. PISÁRKY, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Červený kopec“. Mladý paleolit. Ojedinělý nález. Náhodný nález.

Ojedinělý mladopaleolitický artefakt byl nalezen na lesní pěšině směřující z prostoru univerzitního kampusu v Bohunicích (ulice Netroufalky) do údolí Svatky. Jde o severovýchodní svah kóty 280,5 m. V místě nálezů je svah rozbrzděn stržemi a vzniklý hřbet tvoří nevýraznou ostrožnu. Podloží tvořené biotitickým granodioritem zde vystupuje na povrch – artefakt byl nalezen v kontextu zvětralého granodioritu. Vzhledem ke konfiguraci terénu (severovýchodní, zalesněný svah) je přesné zaměření místa nálezů obtížné. Cesta navíc není vyznačena na mapě. Odhaduji proto polohu nálezů přibližně do okolí geografické souřadnice N49°10.923' E16°34.384' (WGS-84) s odhadem rozptylu 10 m. Nadmořská výška nálezů se pak pohybuje v rozmezí 230–235 m.

Artefakt je vyroben z eratického silicitu, případně kvalitní variety rohovce typu Krumlovský les. Je poškozen mrazem. Z technologického pohledu představuje mediální zlomek čepele (obr. 2). Na dorzální straně má negativy po odbíjení ze dvou protilehlých podstav. Na ventrální straně jsou patrné negativy úderů, vzhledem k poškození artefaktu ale není možné interpretovat cha-

Obr. 2. Brno-Pisárky. Artefakt.

Fig. 2. Brno-Pisárky. Artifact.

rakter této úpravy – nelze ovšem vyloučit přítomnost ventroterminální retuše.

Na plošině nad popisovaným místem, v prostoru staveniště univerzitního kampusu, byl ojedinělý paleolitický artefakt nalezen již dříve (Škrdla, Havlíček 2009).

Petr Škrdla

Literatura

Škrdla, P., Havlíček, F. 2009: Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 50, 216–217.

Resumé

An isolated artifact, a medial fragment of a blade with a bidirectional dorsal scar pattern (Fig. 2), was found in Brno-Pisárky, in the vicinity of geographic coordinates N49°10.923' E16°34.384' (WGS-84).

BRNO (K. Ú. SLATINA, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Podstránská“. Počátek mladého paleolitu. Sídlišť. Povrchový průzkum a zjišťovací sondáž.

Sondáž na lokalitě Podstránská (Valoch 1974) zachytila složité souvrství se svahovými sedimenty, které byly členěny vertikálními puklinami (mrazové klíny?) vyplněnými jiným typem sedimentu. Zatímco svrchní část profilu byla odvápněná, výplň vertikálních struktur byla vápnatá a artefakty z tohoto sedimentu měly krusty tvořené uhličitánem vápenatým. Přestože artefakty byly získány jak ze sprašových hlín ležících bezprostředně pod ornici, tak z výplně puklin, nelze spolehlivě oddělit dva sídelní horizonty (obr. 3). Mezi nalezenými artefakty byla řada artefaktů s fasetovanými patkami (obr. 4: 1–7,10), které jsou charakteristické pro bohunicien. Tyto artefakty se kumulovaly ve výplni vertikálních puklin (na obrázku profilu toto není patrné, protože řez neprobíhá kolmo na průběh těchto puklin). Objevily se i artefakty s patkou lineární nebo bodovou, někdy s římsou. Pouze v jednom případě nese artefakt stopy lamelární retuše (obr. 4: 9) a v jednom případě bylo nalezeno jednopodstavové jádro (obr. 4: 12). Dva posledně zmíněné artefakty lze spolehlivě přiřadit k aurignacienu. Na lokalitě se nedochovaly uhlíky a datování tudíž není možné.

V létě jsme zdokumentovali také profil při stavbě domu v ulici Podstránská, který leží již na okraji paleolitické lokality. Bylo zachyceno souvrství kvartérními sedimenty, kde na přechodu spráše a přemístěného půdního sedimentu se šterkovou příměsí byly nalezeny ojedinělé paleolitické artefakty. Souřadnice místa nálezů je přibližně N49°11.189' E16°40.057' (WGS-84). Nedaleko tohoto místa byly vyjmuty artefakty z intaktních sedimentů již dříve (Škrdla 2003). Další případné stavební aktivity v tomto prostoru proto bude nutné v budoucnu sledovat.

Petr Škrdla, Petr Matějček, Pavel Nikolajev